

СИЛАБУС

Психологія спілкування

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	
Спеціальність	
Спеціалізація	
Освітня програма	
Вид дисципліни	вибіркова
Рік підготовки, семестр	другий рік, перший семестр
загальна кількість годин/кредитів	90/3
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІПБ викладача	Ходикіна Юлія Юріївна
Кафедра	психологічної та педагогічної антропології
Посада	доцент
Науковий ступінь	кандидат психологічних наук
Вчене звання	
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?user=ObImRqcAAAAJ&hl=ru
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	вул. Валентинівська, 2, ауд. 231а
Контактна інформація викладача:	099-771-44-43, xodikina2@gmail.com

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Кожен викладач висуває здобувачам вищої освіти систему вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами. Вона включає такі базові вимоги:

- не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;
- регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал;
- здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни;
- системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою;
- обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

Пререквізити навчальної дисципліни	

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення дисципліни	навчальної	Вивчення психологічної специфіки процесів спілкування (комунікації), які розглядаються під кутом зору взаємовідносин особистості та суспільства. А саме особливості ефективної комунікації вчителя в умовах гуманістичної освітньої парадигми. На етапі реформування національної вищої освіти набуває практичного значення питання впровадження основ психології спілкування в систему підготовки професійних кадрів ЗВО, зокрема вихователів та педагогів. У спілкуванні виявляється людська сутність, через спілкування (комунікацію) особистість реалізує себе, стверджує, вирішує питання, проблеми. Нагальною проблемою сьогодення є гуманізація освіти, метою якої є підготовка підрастаючого покоління як суб'єктів спілкування та

	професійних фахівців, спроможних реалізувати це на практиці. Ознайомлення з психологічними основами ефективного спілкування надає можливість майбутнім фахівцям підвищити рівень їх комунікативної компетентності в реалізації особистісно-орієнтованого підходу до розвитку особистості дитини.
Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Психологія спілкування» є психологічна освіта та планомірне формування психологічної культури спілкування здобувачів.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	Завданнями вивчення дисципліни «Психологія спілкування» є ознайомлення з психологічними основами ефективності комунікації вчителя та підвищення рівня комунікативної компетентності здобувачів. Створення в системі навчання умов для формування умінь по оволодінню змістовно-структурними та організаційно-методичними основами спілкування, що відповідають сучасним вимогам і державному стандарту освіти, враховують інтереси та індивідуальні особливості здобувачів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Сформовані компетентності	Загальні
	Спеціальні (фахові)
Програмні результати навчання	

5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК

Навчально-виховна, науково-методична та організаційна діяльність у галузі освіти та дотичних до неї

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні методи (лекція, дискусія, співбесіда);
 Інтерактивні методи (робота в малих групах, комп'ютерні засоби навчання, дистанційні, мультимедійні);
 Наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій, спостережень);
 Робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання реферату).
 Самостійна робота (розв'язання задач, виконання завдань);
 Індивідуальна науково-дослідна робота (завдання) здобувачів вищої освіти;
 Методи проблемного викладу.
 Частково- пошукові, дослідницькі, презентації.

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Процес обміну інформацією в умовах професійно-педагогічного спілкування.				
Тема 1.1. Соціально-психологічні явища в спілкуванні	1	2		5
Тема 1.2. Психологічна характеристика мови та мовлення.	1			5
Тема 1.3. Комунікація як смисловий аспект соціальної взаємодії	1	8		10
Тема 1.4. Конфлікт та спілкування	1	2		10
Модуль 2. Спілкування як чинник розвитку особистості.				
Тема 2.1. Розвиток спілкування в онтогенезі.	1			5
Тема 2.2. Умови формування мовлення.	1			5
Модуль 3. Психологічні основи ефективної комунікації				
Тема 3.1. Невербальні засоби ефективної комунікації	1			10

Тема 3.2. Вербальні засоби ефективної комунікації	1	10	10

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
ФОРМА КОНТРОЛЮ		залік

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій			
Підготовка та робота на семінарському занятті			
Робота на практичному занятті	3	10	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	1	10	10
Модульний контроль	20	1	20
Виконання і захист ІНДЗ			
Залік	40	1	40
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Барановська Л. В. Психологія ділового спілкування: навч. посібник / Л. В. Барановська, Н. В. Глушаниця. – К. : НАУ, 2016. – 248 с.
2. Засекіна Л.В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. / Л.В.Засекіна, Т.В. Пастрик. — 2-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 216 с.
3. Кайдалова Л. Г. К 15 Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140 с.

4. Кручек В.А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: навчальний посібник / В.А.Кручек. – К.: ДАКККиМ, 2010. – 273 с.
5. Психологія міжособистісного спілкування: термінологічний словник з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання ступеня «Бакалавр» спеціальності 053 «Психологія» / укладач М.О.Марценюк. – Мукачево: МДУ, 2017. – 14 с.
6. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л.Л.Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової; [редкол.: В. Ф. Опришко (голова) та ін.]; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Юрид. ф-т. – К.: КНЕУ, 2015. – 309 с
7. Філоненко М.М. Психологія спілкування: Підручник для ВНЗ / М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.

Допоміжна

1. Аршава І.Ф. Емоційна стійкість людини та її діагностика: Монографія.Д.:Вид-во ДНУ, 2006. – 336 с.
2. Баришполець О.Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації [Текст] : монографія / О. Т. Баришполець; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - Кіровоград: Імекс, 2013. – 646, [1] с.
3. Блінов О. А. Психологічне забезпечення переговорного процесу : навч. посіб. / О. А. Блінов. – К.: НАУ, 2013. – 248 с.
4. Горова О. О. Психологічний супровід становлення успішної особистості у професійному середовищі в умовах соціальних та освітніх реформ / О. О. Горова // Психологія особистості. - 2017. - № 1. – С. 221-226.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л.Е. Орбан-Лембрик. - К.: Академвидав, 2010. – 541 с.
6. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ВНЗ Укоопспілки "Львів. комерц. акад.". - Київ : Центр учб. літ., 2018. – 175 с. : табл.
7. Леко Б.А. Медіація : підручник / Богдан Леко, Галина Чуйко. –Чернівці : Книги – XXI, 2011. – 462 с.
8. Основи соціально-психологічного тренінгу: науково-практичні рекомендації / за заг. ред. Л.І. Казміренко. – Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2011. – 136 с.
9. Стратегія і тактика ведення переговорів : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Міжнародні відносини» / за ред. А.М. Дегтяренко. – Маріуполь, 2011. – 196 с.
10. Юник І.Д. Комплексні комунікативні уміння комунікаторів: зміст та структура. //Актуальні проблеми психології, Том 1, Випуск 51 – 2019. с54-60.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-163.html>
2. https://stud.com.ua/49628/psihologiya/psihologiya_spilkuvannya
dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1877
3. <http://www.e-reading.by/book.php?book=1031762>
4. <http://www.universalinternetlibrary.ru/book/12417/ogl.shtml>
5. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
6. <http://www.ukrbook.net> – Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»
7. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
8. <http://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
9. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>